

УДК 340.12

Степан СЛИВКА

Національний університет “Львівська політехніка”,
професор кафедри теорії права та конституціоналізму
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, професор
stepan.s.slyvka@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-1683-4363

СИНЕРГІЯ ПРАВОВОГО НАРАТИВУ Й ІМПЕРАТИВУ У ДУХОВНОМУ МИСЛЕННІ: ІННОВАЦІЙНИЙ ГЕШТАЛЬТ (частина 1)

<http://doi.org/10.23939/law2025.45.227>

© Сливка С., 2025

Сучасний науковий дискурс перебуває на перетині численних інтелектуальних та духовних традицій, які вимагають переосмислення базових понять права і моралі в умовах глобалізації та постмодерну. У цьому контексті інноваційний гештальт, запропонований у статті, постає як інтегративний підхід до осмислення правового наративу й імперативу в синергії з духовним мисленням. Це не лише новий формат діалогу між правом і духовністю, але й крок до створення гармонійної моделі правового мислення, що враховує як традиційні канони, так і сучасні наукові досягнення.

Метафізична глибина статті зосереджується на дослідженні права як феномену, що виходить за межі земної реальності. Надприродне право з усією його трансцендентальністю не тільки структурує правові системи, але й відкриває людині нові горизонти осмислення свободи, відповідальності та цілісності буття. Це дає змогу впроваджувати інноваційні підходи до формування правових норм, які гармонізують з духовними основами людського існування.

Міждисциплінарний потенціал надприродного права розкривається через його здатність стати сполучною ланкою між філософією права, богослів'ям, канонічним правом, соціологією права та метаантропологією права. Така інтеграція сприяє формуванню нових концепцій, які відповідають викликам сучасного світу. Зокрема, у статті пропонується синергетичний діалог між правовими і духовними традиціями, що здатен відкрити нові шляхи для досягнення гармонії між вірою, мисленням і дією.

Філософія права, представлена в інноваційному ключі, дає можливість переосмислити базові категорії свободної волі та відповідальності. Тут особливий акцент робиться на деонтології, що розглядає людину як цілісну духовну істоту, здатну гармонізувати свої раціональні, емоційні та духовні аспекти. Це доповнюється концепцією психології права, яка інтегрує ірраціональні аспекти людської природи у правовий дискурс, надаючи йому глибшого виміру.

Ключові слова: надприродне право, синергетичний наратив, правова деонтологія, психологічне право, державне право.

Постановка проблеми. Практичний аспект статті зосереджується на потенціалі природного права у гармонізації соціальних і духовних норм. Зокрема, розглядаються способи поєднання правових ідей, наративів та імперативів із духовними цінностями, що забезпечує баланс між людською свободою та моральною відповідальністю й увідповідальненням.

У підсумку, стаття пропонує новий шлях до формування гармонійного мислення, заснованого на єдності права, духовності та науки. У сучасному світі, що прагне до осмислення питань духовності, моралі та сенсу, такі дослідження стають надзвичайно актуальними. Глибокий метафізичний і практичний підхід до синергії права та духовності відкриває нові перспективи не лише для науки, але й для суспільного розвитку.

Аналіз дослідження проблеми. Важливі питання з цієї проблематики досліджує чимало науковців та відомих людей, серед них: А. Романова, Д. Федорика та інші.

Мета статті. Зосередимо увагу на гармонії між розумом і духом, враховуючи, що розум належить до екзистенціальної сфери буття, а дух – до трансцендентальної. У життєдіяльності людини тільки онтологічний дух має керувати розумом, формуючи поняття “праведного духовного мислення”. Таке мислення спрямоване не лише на розуміння, але й на внутрішнє духовне перетворення, де синергія між правовими нормами та духовними цінностями стає ключовою для досягнення гармонійного життя.

Виклад основного матеріалу. Праведне духовне мислення культивується через взаємодію надприродних, природних і позитивних правових норм. Надприродні норми регулюють чесотно-духовні аспекти буття. Природні норми відображають морально-громадські вимоги, тоді як позитивні норми впорядковують державно-суспільне життя відповідно до історичних та культурних умов. Поєднання цих рівнів формує підґрунтя для усвідомлення духовної відповідальності, яка є основою праведного мислення та його сенсу.

Сенс духовного мислення полягає в пошуку істини, гармонії та правди. У правовому контексті сенс відображає не лише раціональне тлумачення норм, але й їх морально-духовний вимір. Через це духовне мислення стає орієнтиром для створення законів, які забезпечують не лише справедливість, але й відновлення духовної гармонії у світі.

Праведне духовне мислення є основою духовного життя, яке містить споглядання Вищих, надприродних сил, дотримання їхніх законів і визнання трансцендентальної природи людського існування. Це мислення спрямовує людину до осмислення свого буття у світі, де всі закони мають слугувати гармонії та справедливості.

Звичайно, духовне мислення сприймає світ як систему, що має божественне походження законами Божої премудрості. Гармонія світу відображає порядок, створений Богом, і вимагає від людини не лише розуміння, а й активної участі у його збереженні через праведне життя.

Людина часто не усвідомлює, що у її бутті панує закон духовного мислення.

Вважаємо, що закон духовного мислення – це синергетичний зв’язок, який об’єктивно існує між екзистенційними характеристиками та онтологічними компонентами трансцендентальності людини.

Цей закон синергетичний. Він регулює необхідність праведного життя, де кожна дія, слово чи думка співвідносяться із вищими духовними принципами [2, с. 163].

Аналіз цієї дефініції дає змогу виявити, що духовне мислення є не лише механізмом пізнання, а й шляхом до збереження гармонії між внутрішнім світом людини та зовнішньою реальністю. Це мислення спрямовує людину до активної реалізації законів духовного життя та втілення їх у практичному бутті.

Зв'язок між екзистенціальною сферою буття, яка охоплює людські повсякденні реалії, та трансцендентальною сферою, що відображає абсолютні духовні цінності, є синергетичним за своєю природою. Цей зв'язок виникає з гармонійної взаємодії елементів, що спрямовані на досягнення єдиної мети з формування праведного духовного мислення. Найбільш очевидними формами цього зв'язку є наративний та імперативний підходи, які взаємодіють, доповнюючи одне одного.

Наративний зв'язок, що реалізується через оповіді, життєві історії, сакральні тексти, ідеї, не тільки пояснює сенс духовного буття, але й пробуджує у людині здатність до співтворчості з Богом. У правовому контексті – це правовий наратив, який виступає як засіб передавання ідей та принципів через метафори, символи й етичні уроки, створюючи синергію між індивідуальним розумінням та універсальними духовними законами.

Синергетичний наратив виконує певні функції: об'єднання різних рівнів свідомості (через наративи формується зв'язок між чуттєвим та раціональним сприйняттям духовного); збагачення мислення духовними сенсами (синергія між оповіддю та внутрішнім досвідом допомагає людині глибше усвідомити свою місію у світі); побудова гармонії між екзистенціальним і трансцендентальним (через історії, що відображають моральні істини, наратив з'єднує буденне життя з вищими духовними цінностями) [2, с. 165].

Імперативний зв'язок проявляється через категоричні вимоги та правила, які встановлюють чіткі моральні й правові орієнтири. Правовий імператив у синергетичному контексті слугує інструментом, що гармонійно регулює відносини між екзистенціальними потребами людини та її духовними прагненнями.

Існують певні характеристики синергетичного імперативу. Це зокрема: поєднання особистої свободи і закону (імператив не лише наказує, а й мотивує до добровільного виконання через усвідомлення його сенсу); забезпечення цілісності життя (завдяки імперативам людина досягає єдності між зовнішніми правилами та внутрішніми духовними переконаннями); взаємодія із наративом (імператив отримує силу через пояснення, яке надає наратив, тоді як наратив набуває практичної реалізації через імперативи).

Наратив й імператив діють як два боки єдиного процесу духовного розвитку, їхня взаємодія формує синергетичний зв'язок, що дозволяє екзистенціальному та трансцендентальному гармонійно співіснувати. Наприклад, наратив про Заповіді Божі розкриває їх духовну глибину, а імперативна сила Заповідей формує реальні поведінкові норми. Разом вони створюють систему, де духовне і правове мислення працюють в унісон.

Тому синергетичний зв'язок між наративом та імперативом є основою гармонійного поєднання екзистенціального й трансцендентального у духовному мисленні. Через цю взаємодію людина отримує змогу не лише усвідомити сенс свого буття, а й жити відповідно до універсальних духовних законів. Наратив забезпечує сенсову наповненість, тоді як імператив встановлює порядок і напрям дій, утверджуючи праведність як основу людського життя.

Доцільно розглянути наукові об'єкти, які впливають на формування праведного духовного мислення. Особливо це стосується їхніх правових наративів й імперативів. Це, зокрема, психологія, антропологія, деонтологія, соціологія, держава і окремо богослів'я.

Всі ці науки мають наративи, імперативи, але для цього з кожної науки створимо три похідні концепції. Так, утвориться (умовно): право науки, наукове право, правова наука; право психології, психологічне право, правова психологія; право антропології, антропологічне право, правова антропологія; право деонтології, деонтологічне право, правова деонтологія; право соціології, соціологічне право, правова соціологія; право держави, державне право, правова держава.

Право науки – це поняття, що стосується регулювання діяльності науки, досліджень і впровадження наукових досягнень у суспільне життя. Воно містить захист прав учених та наукових установ, встановлення етичних норм у наукових дослідженнях, регулювання інтелектуальної власності на наукові відкриття, гарантії державного фінансування наукових проєктів та ін.

Наукове право – це система юридичних норм, які забезпечують функціонування науки як суспільного інституту. Його основними аспектами слугують: визначення правового статусу наукових установ й організацій, регулювання доступу до наукових ресурсів, забезпечення захисту наукової інформації від недобросовісного використання, сприяння міжнародному співробітництву в науковій сфері тощо.

Правова наука – це галузь науки, яка вивчає права як соціальний феномен. Вона охоплює: теоретичне осмислення природи права, його джерел і функцій, дослідження правових систем різних країн, розробку методології правового регулювання, аналіз практичного застосування права та його впливу на суспільство.

Звідси випливають конкретні науки. Так, філософсько-правова наука – це галузь правознавства, яка вивчає філософські основи права, його принципів, природи та функцій. Вона досліджує право як явище, що тісно пов'язане з іншими соціальними інститутами, а також із моральними, етичними і культурними аспектами людського життя. Це не тільки теоретичне осмислення права, але й аналіз його ролі в суспільстві. Зокрема, філософія права досліджує природу права, взаємозв'язок права і моралі, вивчає історію розвитку правових ідей та концепцій, аналізує, як право сприяє забезпеченню соціального порядку і справедливості в суспільстві, охоплює міжнародне право (його морально-правові принципи), є критичною щодо чинних правових систем.

Тобто філософсько-правова наука дає глибоке теоретичне обґрунтування правовим системам, дає змогу розуміти не лише формальні норми, але й їх моральну та етичну основу. Вона сприяє формуванню правових концепцій, що визначають, як право має організовувати суспільне життя та який вплив має на розвиток людської цивілізації.

Право психології – це система правових норм, що регулюють діяльність психологів, психологічну допомогу, а також права та обов'язки осіб, які піддаються психологічному впливу. Цей напрям досліджує юридичні аспекти психологічної практики та взаємодії психологів з іншими соціальними інститутами, зокрема у таких сферах, як: захист приватності та конфіденційності під час проведення психологічних досліджень та консультацій, правове регулювання діяльності психологічних установ, а також сертифікація та ліцензування психологів, визначення правових аспектів, застосування психологічних методів у судовій практиці, наприклад, під час оцінки психічного стану осіб.

Психологічне право – це специфічна галузь, що охоплює вплив психології на формування та застосування правових норм, а також взаємодію права та психічного стану людини. Вона вивчає, як психологічні фактори можуть впливати на правову поведінку особи, зокрема на її рішення, сприйняття правових норм, а також на емоційну та когнітивну складову частину правопорушень або правомірної поведінки. Психологічне право охоплює такі питання: вивчення психології правопорушників та постраждалих осіб, врахування психологічних факторів під час прийняття судових рішень, використання психологічних методів для оцінки ризиків, які пов'язані з правовими рішеннями.

Правова психологія – це міждисциплінарна галузь, яка поєднує психологію та право і досліджує психічні аспекти правової поведінки. Вона вивчає взаємозв'язок між психологічними процесами та правовими нормами. Зокрема: психологія правопорушника: як психологічні чинники (особисті характеристики, емоційний стан, соціальні умови) впливають на поведінку осіб, що порушують закон; психологічний аспект правосуддя, психологія суддів та адвокатів, використання психологічних тестів та експертиз. А також різні ключові напрями правової психології: психологія свідчень та доказів, психологія правопорушників, психологія судового процесу, оцінка ризику та прогнозування поведінки правопорушників.

Всі ці галузі взаємодіють й доповнюють одна одну, і їх розвиток сприяє глибшому розумінню механізмів правової поведінки, а також ефективності правового процесу.

Право антропології – це сфера правового регулювання, що вивчає вплив антропологічних знань на право та правову практику. Це поняття зосереджене на правових аспектах вивчення людської природи, соціальних структур, культурних особливостей та фізичних характеристик людей. Право антропології охоплює: використання антропологічних досліджень у судовій практиці, наприклад, для визначення статусу особи або для розв'язання конфліктів, пов'язаних з етнічними, культурними чи генетичними особливостями; правове регулювання збереження антропологічних досліджень, наприклад, етика досліджень, що стосуються людських тіл чи генетичних даних; розгляд прав людини в контексті антропології: питання генетичної ідентичності, соціальної та культурної належності.

Антропологічне право – це комплекс правових норм і принципів, що стосуються взаємодії між правом й антропологічними аспектами людського життя. Воно фокусується на взаємозв'язку між правом й антропологічними характеристиками людей, зокрема культурними, етнічними та соціальними. Антропологічне право охоплює такі питання: захист культурних прав та прав етнічних меншин, зокрема в контексті прав на самовизначення, збереження культурної спадщини та уникнення дискримінації; вивчення впливу антропологічних факторів на формування правових норм, зокрема на закони, що стосуються традиційних спільнот та їхніх звичаїв; оцінка впливу соціальних і культурних умов на юридичні інститути, зокрема судочинство та права людини в різних культурних контекстах.

Правова антропологія – це міждисциплінарна галузь, що вивчає право як соціальний феномен в контексті антропологічних аспектів людської діяльності. Вона поєднує антропологічні і правові дослідження, вивчаючи, як культурні, соціальні, економічні та психологічні особливості впливають на право і правопорядок. Основними напрямками правової антропології є: право і культура, порівняльне право, роль права у суспільстві, право і гендер, право в традиційних суспільствах та ін. Основними підходами і напрямками правової антропології виступають: порівняння правових систем, звичаєве право, інтерпретація правових явищ через культуру, глобалізація і право і т. ін. [2].

Отже, правова антропологія є важливою складовою частиною для глибшого розуміння взаємозв'язку між правом і людською природою.

Право деонтології – це галузь правової науки, яка вивчає правові аспекти деонтології, тобто моральних обов'язків, етичних стандартів і правил поведінки у професійній діяльності. Це право регулює ті етичні норми та вимоги, які повинні виконуватися у певних сферах діяльності, наприклад, в юридичній, медичній, педагогічній, науковій та інших професіях. Основні напрями правового регулювання деонтології охоплюють: правові норми, що встановлюють вимоги до професійної етики та поведінки в певних сферах, зобов'язання дотримуватися моральних норм у професійній діяльності, щоб забезпечити права та інтереси осіб, з якими працюють професіонали, санкції за порушення професійної етики та деонтологічних стандартів, які можуть бути закріплені в законодавстві або статутах професійних асоціацій, визначення правових аспектів взаємодії між професіоналом і клієнтом або суспільством, коли виникають морально-етичні дилеми.

Деонтологічне право – це система правових норм, що регулює професійну етику і моральні обов'язки людей у різних професіях та соціальних ролях. Це поняття охоплює правові норми, які визначають і захищають моральні права й обов'язки, що мають бути виконані в межах конкретної професійної діяльності. Деонтологічне право може містити: норми, що вимагають від професіоналів дотримуватися високих етичних стандартів і відповідати за своєчасне виконання моральних обов'язків. Правові принципи, що вимагають поваги до людської гідності, конфіденційності, довіри та чесності у професійній діяльності. Правові підстави для покарання або дисциплінарного впливу на осіб, які порушують деонтологічні норми у своїй професійній практиці. Взаємодія між етичною та правовою відповідальністю, коли деонтологічне порушення стає підставою для юридичних санкцій.

Правова деонтологія – це філософсько-правова наука, що досліджує метаантропологічні аспекти внутрішнього імперативу права, які виражаються через належне виконання людиною онтологічних обов'язків життєдіяльності у контексті ноосферного права.

Ця наука формує основи для усвідомлення як внутрішніх, так і зовнішніх велінь права, спрямованих на гармонізацію особистісних і суспільних цінностей у правовій реальності. Метаантропологічні аспекти підкреслюють філософську спрямованість та зв'язок із широким антологічним й антропологічним контекстом. Внутрішній імператив права інтегрує ідею духовної основи права, духовне мислення людини як внутрішнього веління, що спрямовує її діяльність. А контекст ноосферного права додає акцент на глобальний й етичний вимір, що є важливим у сучасній правовій філософії. Взагалі, у дефініції збережено увагу на гармонізації обов'язків, індивідуальних і соціальних аспектів, які є ключовими для правової деонтології [4].

Поняття правової деонтології претендує на методологічні основи для філософії права, оскільки виконує функцію вступу до цієї дисципліни і досліджує базові антологічні та антропологічні аспекти права, взаємозв'язок внутрішніх і зовнішніх імперативів. Правова деонтологія пропонує спосіб праведного духовного мислення, забезпечує основні поняття, підходи та інструменти, потрібні для розуміння глибших філософських питань, роблячи її невід'ємною складовою частиною методології філософії права. Крім того, правова деонтологія збагачує філософію права поняттям ноосферного права. Адже людський розум і духовність стають головними силами еволюції, що виходить за межі суто позитивістського розуміння (тобто закон як формальна норма), що прагне до інтеграції морально-етичних і духовних компонентів. Наголосимо, що правова деонтологія є основною у реалізації правового наративу й імперативу у духовному мисленні людини, оскільки вона відображає відношення до дійсності.

Право соціології – це соціальний феномен, що виникає і функціонує як механізм регуляції суспільних відносин через систему формальних (юридичних) і неформальних норм, відображаючи інтереси, цінності та конфлікти різних соціальних груп, з метою підтримання соціального порядку, справедливості та стабільності у суспільстві.

Тобто в соціологічному контексті право багатогранне, воно охоплює свій динамічний і контекстуальний характер. Право завжди існує в конкретному соціальному контексті, воно формується через взаємодію між суб'єктами, такими, принаймні, як законодавці, суди, поліція, вчені та громадяни. Право розглядається як інструмент для досягнення певної мети, для вирішення соціальних конфліктів тощо.

Соціологічне право – це концепція в соціології права, яка розглядає право не лише як формальну систему норм, встановлених державою, але й як живий механізм регуляції суспільних відносин, що виникає із соціальної взаємодії, практик, традиції і моральних переконань.

Тобто соціологічне право – це жива система соціальних норм і механізмів регуляції, яка виникає із суспільної взаємодії та відображає реальні потреби, цінності та інтереси різних соціальних груп у конкретному соціокультурному контексті.

Ця концепція важлива для розуміння того, як право функціонує в реальному житті, поза межами формальних законів [4].

Правова соціологія – це галузь соціології, яка вивчає право як соціальний феномен, його роль у суспільстві, взаємодію з іншими соціальними інститутами та вплив на суспільні відносини. Вона фокусується на аналізі того, як право створюється, функціонує, застосовується і змінюється в реальному житті.

Основними аспектами правової соціології є: право як соціальний інститут (правова соціологія розглядає право як механізм соціальної регуляції, який формує порядок і стабільність у суспільстві), право і суспільство (аналізується, як право відображає цінності, інтереси та конфлікти соціальних груп, а також як воно впливає на поведінку індивідів), фактичне функціонування права (на відміну від формального підходу, правова соціологія досліджує, як закони застосовуються на практиці, які фактори впливають на їх реалізацію і як вони сприймаються суспільством), динамічність права (досліджується, як соціальні зміни впливають на право, зокрема на його зміст, структуру і функції), роль неформальних норм (правова соціологія визнає важливість звичаїв, традицій та інших неформальних правил, які часто доповнюють або замінюються офіційне право).

Загалом можна сказати, що правова соціологія як наука вивчає соціальну природу права, його роль у регуляції суспільних відносин, функціонування в реальному житті та взаємодію з іншими соціальними інститутами. Ця дисципліна допомагає зрозуміти, як право працює на практиці, а також забезпечує інструменти для вдосконалення правових систем [1, с. 148].

Право держави – це сукупність норм і принципів, які визначають функціонування державної влади, її органів та відносини між ними. Воно відображає загальну правову систему країни, закріплюючи основи організації влади, взаємодії її гілок і регулювання державної політики. Право держави є базою для забезпечення стабільності суспільства, захисту прав громадян і підтримки законності. Основними джерелами права держави є конституція, закони, підзаконні акти та міжнародні договори.

Державне право – це галузь права, яка регулює відносини між державою, її органами та громадянами. Воно зосереджується на визначенні основ функціонування державної влади, встановлення її меж і забезпеченні основ функціонування державної влади, встановленні балансу між інтересами громадян та держави. До предмета державного права належать питання конституційного ладу, виборчих процесів, розподілу повноважень між органами влади, а також гарантій основоположних прав і свобод громадян. Державне право є фундаментальною галуззю правової системи, на якій базуються всі інші правові інститути.

Правова держава – це концепція організації державного управління, за якої влада обмежена правом і підпорядкована закону. У правовій державі права і свободи людини є пріоритетом, а всі органи влади діють у межах, встановлених законодавством. Основними принципами правової держави є верховенство права, поділ влади, правова рівність громадян та ефективний захист прав людини. Такий підхід забезпечує прозорість діяльності держави, знижує ризик зловживання владою і сприяє створенню справедливого суспільства.

Розглянувши по три виміри: науки, психології, антропології, деонтології, соціології, держави, маємо можливість здійснити розмежування та взаємодію між наративом (як смисловий рівень) та імперативом (як примусовий рівень) у різних дослідницьких концепціях.

Водночас враховуємо, що смисловий рівень концепції забезпечує дух людини, який з'єднує її з Вищими цінностями, Божим задумом, додаючи її життю сенс (підставу, рацію, суть), що перевищує матеріальне існування. Дух спрямований на пошук істини, гармонії, добра, які об'єднуються в єдине буття, онтологію. Тому смисловий рівень завжди унікальний, ексклюзивний для кожної особи.

Примусовий рівень є вимушений, силуваний, підневільний, приневолений, який здійснюється через натиск, за допомогою владних повноважень, в категоричній формі через веління та настійну вимогу. Ці характеристики притаманні людському розуму як наказ, навіть правило, що регулює дії, які є деонтологічними, що покладені в основу чеснот, моралі, права. Тобто людський розум функціонує на основі чітких принципів і логіки, він створює структури, визначає причинно-наслідкові зв'язки і формує закони мислення, різні імперативні накази.

Через імператив розум керує поведінкою людини, вимагаючи відповідності до об'єктивних істин, морально-чеснотних принципів або виражених соціальних норм. Розум прагне раціоналізувати реальність, шукає аргументи і докази, щоб упорядкувати навколишній світ й приймати обґрунтовані рішення [1, с. 148].

Висновки. Отже, виникає цікава ситуація: як, маючи розмежування смислових та примусових рівнів різних наукових концепцій, їхніх вимірів, здійснити їх гармонію (злагоду, благозвучність, консонанс), взаємну відповідність якостей?

Тобто виникає потреба здійснити гармонію між наративом й імперативом. Почнемо з того, що наратив (дух) формує сенс і напрям життя, а імператив (розум) забезпечує засоби і правила для

досягнення цього сенсу. Наратив прагне до вічного й абсолютного, а імператив працює з конкретним і тимчасовим. Їхнє поєднання дає змогу людині одночасно мати мету й інструменти для її досягнення.

Але буття (деонтологія) людини полягає в тому, що дух (наратив) і розум (імператив) повинні доповнювати одне одного, створюючи цілісність людської особистості: дух як джерело сенсу, а розум як засіб реалізації цього сенсу через правила і структури.

Існують певні види наративів: налаштувально-очікувальні (у праві психології, праві антропології, праві деонтології, праві соціології, праві держави), теоретико-декларативні (у психології права, антропології права, деонтології права, соціології права, державному праві) і повсюдно-безупинні (у правовій психології, правовій антропології, правовій деонтології, правовій соціології, правовій державі). Крім того, третій вид концепцій має ще й імперативи, які поділяються на внутрішні і зовнішні.

Розкривши зміст кожного наративу й імперативу, виявимо їх синергію як сумарний ефект, який полягає у тому, що під час взаємодії двох або більше факторів їхня дія істотно переважає ефект кожного окремого компонента у вигляді простої їхньої суми [3].

Звідси й виникає така наука, як наратологія, що висвітлює суб'єктивні (внутрішні) і об'єктивні (зовнішні) права людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сливка С. С. (2021). *Філософія права: т. 4. Канонічне право: підручник*. Вид. 5-те переробл. і допов. Київ: Вид-во "Людмила", 347 с.
2. Сливка С. С., Романова А. С. (2024). *Філософія права: том 7. Систематичний курс. Всеосяжна модуляція: підручник*. Вид. 4, переробл. і допов. Київ: Вид-во "Людмила", 296 с.
3. Наратологія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Наратологія> (Дата звернення: 20.11.2024).
4. Федорика Д. (2017). *Філософія дару: збірник есеїв / перекл. з англ. О. Панич*. Львів: Вид-во УКУ, 248 с.

REFERENCES

1. Slyvka, S. S. (2021). *Filosofii prava: tom 4. Kanonichne pravo* [Philosophy of law: volume 4. Canon law]: pidruchnyk. Vyd. 5-te pererobl. i dopov. Kyiv: Vyd-vo "Liudmyla", 347 p. [In Ukrainian].
2. Slyvka, S. S., Romanova, A. S. (2024). *Filosofii prava: tom 7. Systematychnyi kurs. Vseosiiazhna moduliatsiia* [Philosophy of law: volume 7. Systematic course. Comprehensive modulation]: pidruchnyk. Vyd. 4 – pererobl. i dopov. Kyiv: Vyd-vo "Liudmyla". 296 p. [In Ukrainian].
3. *Naratolohiia* [Narratology]. Retrieved from: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Naratolohiia> (Accessed: 20.11.2024). [In Ukrainian].
4. Fedoryka, D. (2017) *Filosofii daru : zbirnyk esoiiv* [The philosophy of gift: a collection of essays] / perekl. z anh. O. Panych. Lviv: Vyd-vo UKU, 248 p. [In Ukrainian].

Дата надходження статті: 12.01.2025 р.

Stepan SLYVKA

Lviv Polytechnic National University,
Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Professor of the Theory of Law
and Constitutionalism Department,
Dr. Habil. (Law), Full Professor
stepan.s.slyvka@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-1683-4363

**SYNERGY OF LEGAL NARRATIVE AND IMPERATIVE IN SPIRITUAL THINKING:
AN INNOVATIVE GESTALT
(part 1)**

Modern scientific discourse is at the intersection of numerous intellectual and spiritual traditions that require a rethinking of the basic concepts of law and morality in the context of globalization and postmodernity. In this context, the innovative gestalt proposed in the article appears as an integrative approach to understanding the legal narrative and imperative in synergy with spiritual thinking. This is not only a new format of dialogue between law and spirituality, but also a step towards creating a harmonious model of legal thinking that takes into account both traditional canons and modern scientific achievements.

The metaphysical depth of the article focuses on the study of law as a phenomenon that goes beyond earthly reality. Supernatural law, with all its transcendence, not only structures legal systems, but also opens up new horizons for a person to understand freedom, responsibility, and the integrity of being. This allows for the introduction of innovative approaches to the formation of legal norms that harmonize with the spiritual foundations of human existence. The interdisciplinary potential of supernatural law is revealed through its ability to become a connecting link between the philosophy of law, theology, canon law, sociology of law, and metaanthropology of law. Such integration contributes to the formation of new concepts that meet the challenges of the modern world. In particular, the article proposes a synergistic dialogue between legal and spiritual traditions, which is capable of opening new ways to achieve harmony between faith, thinking, and action.

The philosophy of law, presented in an innovative way, makes it possible to rethink the basic categories of free will and responsibility. Here, special emphasis is placed on deontology, which views man as a holistic spiritual being capable of harmonizing his rational, emotional, and spiritual aspects. This is complemented by the concept of legal psychology, which integrates the irrational aspects of human nature into legal discourse, giving it a deeper dimension.

Keywords: supernatural law, synergistic narrative, legal deontology, psychological law, public law.